

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedés. Ide küldendő az előfizetési díjak, nyilvánter és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és hervát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Műfajdíjak:

Egész évre . . . . . K 12—

Fél évre . . . . . 6—

Negyed évre . . . . . 3—

Egyes szám ára 30 fillér.

Hirdetlések jutányosan arányítottak.

Nyilvánter pettkora 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és leptalanító:
STRAUSZ SÁNDOR.

Beváltatlan ígéretek.

Az amerikai kikötők hemzsegek a vesztelő oceanjáró hajóktól, Newyork utcáin lázong az éhező nép és az elkésereedett tömeg ostromolja a híres Waldorf-Astoria-szállodát. London és egyéb angol városok utcáin éktelen zajjal tüntetnek a szükségét szenvedők. S amivel most igazságszerető képviselők a közhangulat visszhangjaképpen az angol és francia képviselőházakban az angol vezérferfiakat vádolják, az már nem is szemrehányásnak tekinthető. Az a düh elementáris kitörése és megfenyegedése azoknak, akik az európai államokat szerencsétlenségbe sodorták.

Amikor az egyesült német és osztrák-magyar armádiák a nagyherceg milliós hadseregeit széjjelmorzsolták és néhány száz kilométernyire visszavetették Gorlicétől Oroszország belsejébe, a legerősebb szövetségársnak ez a csúf veresége nem ütött rést az antántvezérek önhittségén. Anglia kijelentette, hogy a kudarc csak átmeneti epizód és csallósai bíttek abban a biztatlanságban, hogy a mind az öt világrészről szerzett katonasággal és hadianyagokkal végül mégis csak az antánt fogja kicsikarni a győzelmet. Még a szörnyűséges áldozatok dacára meghiusult Somme-menti csata és a Románia csatlakozásába vetett remény szétfoszása sem voltak képesek az Anglia példátlan körmönfontosságával ébrentartott optimizmusból kiábrándítani a szövetségeseket.

Noha a szigetország a háború folyamán nem bujhatott ki a keserű kényszerűség

alól, hogy előbb pénzen verbuvált, majd később sürgősen bevezetett általános hadkötelezettség alapján sorozott katonákat veszen a szárazföldi harcok poklába, úgy gondosan őrzött összszervezele mégis összehasonlíthatatlanul kevesebbet szenvedett, mint amennyit a kezdettől fogva a legelülős sorokban vérző kontinentális államok szenvedtek. Nagybritánia kormányferfiái még mindig művésziessen értettek abhoz, hogy a csüggedt franciák, olaszok és oroszok előtt a szervezkedés, a hadianyag gyártás és pótlás, valamint a tengeri uralom és a világnézetbefolyásolás nagymesterei gyanánt szerepeljenek. Amit Lloyd George és elődjei minden alkalmasnak látszó órában az antánt magától értelődő véggyőzelméről világgá kürtöltek, azt megingathatlan szentségnek tartották összes európai és tengerentúli elbarátai — mindaddig, míg most a tengeraltjáró hajók csúfá tették Anglia kecsgeletti biztatásait és a vakon hívők szemei előtt feltárták a brutális valóságot.

Az ellenséges államok kezdenek már szükségét, éséget szenvedni. Élelmiszerekkel és szénrel való ellátásuk napról-napra nehezebbé válik. Ha hosszú is az út az éhezéstől az éhenhalásig, úgy a csapatok és a hadianyag pótlásának megakadályozása mégis csak hátrányosan befolyásolja a nagyszabású tervszerű offenzívák megindítását.

Az európai nagyhatalmak küzdelmének ebben a sorsdöntő fordulafázisában sikerült az angol diplomácia fölülmulhatatlan, de eszközeiben legkevésbé sem válogatos és semmi pénzt sem kimélő csábító-művészeté-

nek az antánt szekere elé fogni tengerentúli cimboráját, aki egy ideig a becsületes békeközevitől szerepét vállalta; de azt oly bárgyuan játszolta, hogy éppen a legfontosabb pillanatban vetette le dühösen álarcát, kénytelen-kelletlen megmutatva így igazi ábrázatát.

Az antánt ujjong. Nektünk azonban semmi okunk megijedni az új ellenségtől. Míg Amerika abba a helyzetbe juthatna, hogy szárazföldi csapatokkal szaporítva az antánt hadseregeit, addig tengeraltjáróink bizonyára már dűlőre vitték a háborút. Ami pedig Amerika tengeri hatalmát illeti, utalhatunk arra, hogy Anglia, Franciaország, Itália és Oroszország tengeri hadereje körülbelül négyszer akkora, mint az Unió taghadatlanul tekintélyes tengeri hadereje.

A négy szövetséges valamennyi dreadnoughtja és páncélosa azonban változatlan félelenséggel kerüli a tengeraltjáróinkkal való találkozást és okos óvatossággal jól védett kikötők legbensejében buvik el. Balgaság volna tartani attól, hogy a csillagos lobogó hajói több bátorsággal fogják magukat a tengeraltjárók veszélyesnek látottai.

Ha azonban mégis megvolna ez a bátorságuk, mi ezt is szívesen látjuk s úgy fogjuk fogadni őket, amint nekik dukál. Bátorságuk csakhamar át fog változni meggyőződésé — ama meggyőződésé, hogy nem jó kényszerítő ok nélkül veszélybe rohanni és hogy eszes bátorság és esztelen vakmerőség két különböző fogalom. Az ár azonban, amit ezért a tanulságért fizetniök kell, kissé magas lesz.

Egy kis főhadnagy halálára.

Irta: H. Marica.

— Hát még meg sem csókolsz! — mondta a kis gyermek-főhadnagy, a mi hú kis pajtásunk, két kis hugomnak, mikor eljött hozzánk egy szép nyári napon, hogy búcsút vegyen tőlünk is, mielőtt a harctérre megy újra.

— Majd, ha visszajössz Ferke! — mondta a pajkoszemű két vig barna kis leány — majd akkor kapsz sokat. Addig azonban csak a kezdet rázzuk meg, így ni!

— És ha nem jövök vissza soha? — volt a szomorú válasz és a kis katona szemében ott csillogott a távoli csataterek ezer halált osztogató képe és szavában ott csegett a Halál szomorú hangtalan szava.

— Úgyan Ferke, hogy beszélhetez már ilyen . . . és kis hugaim, előbb még vig, pajkos barna szemű egy csepp könny fátyola borította el és avval egyik jobbról, másik balról, gyermekes közvetlenséggel, bájos egyszerűséggel, átölték a kis katona nyakát és mindkét felől egy ártatlan leányoscsók csattant el az arcán a fiúnak.

És elment . . .

Ez a kis epizód, ez a hétköznapi gyermeki szeretet és a bohó ifjuság megnyilatkozása most ismét lelki szemem elé került; most, amikor az idegen földből az édes anyaföldbe induló kettős koporsódnál újra találkozunk.

1915. június havában járt akkor az idő, mikor kedves alakod utólszor tűnt fel nálunk, s a

nagy lélekről tanuskodó szemed kedves pillantásával nyugtodd felénk baráti jobbotat a szeretettel megrázva búcsuztál tőlünk. És abban az utolsó kézsorításban magaddal vitted a mi szeretetünket és aggodalmainkat is az ádáz harcok pokoli tűzébe, ahová oly büszkén — boldogan, nagy hősként indultál, olyan nagyon korán . . .

A sötét, szomorú gondolatoknál nem szívesen időzik az emberi gyarlóság és mikor a boldogan távozó kis katona után néztünk, a szomorú gondolatokat a remény szivárványos színei váltották fel lelkünkbe az a remény, amelyik a Te diadalmos visszatérteket ígérte, szegény kis Ferke!

És elmentél . . . Mily sokat beszéltünk neked: ne menj el, maradj még, hisz íleg-meddig még beteg voltál és a már úgys sokat szenvedett, fáradt testedet még a puha fehér ágymeleget karjaiba kellene pihentetni. Mindhiába volt minden, Te elmentél! A végtelen hazaszeretet, ami a Te becsületén szivedben vulkánként lobogott, erősebb volt a gyermeki szeretet mindent felülmúló szereteténél és a Te nagy magyar szíved nem engedte itthon lenni akkor, amikor a Haza veszélyben forgott.

Elmentél . . . És itt hagytál egy jószágos, egy édes, sokat győrt, megtört anyai szívet, halálos félelem és aggodalomban a halálban induló egyetlen fű után és egy szőke kis lány kicei szívét sajgó fájdalommal tele. De mentél és a búcsú fájdalommal legyőzte a Te kötelességtudó, erős katonaszíved; az a szív, amelynél hősiesebb, igazabb,

tisztább és nemesebb nem dobogott tán még a szürke katonablúz slatt . . .

De e nagy szereteteden kívül — tudom, hisz nem egyszer mondtad — vitt még a bosszú is, az a nemes bosszú, mely szegény Miklós bátyád haláláért égett lelked fenekén. És harcoltál, mint egy oroszán, mint száz hős együttvéve; mint egy igazi honvédtiszt; mint Patófi És glóriás hős lettél, olyan, amilyenekről költők halhatatlan versek szoktak írni. És a volt kis kedett régi-régi vágya meghallgatásra talált ott fent az égből! És vágyaidnak ábrándképe ime valóra vált. Mert mint talpig igazi katona, akihez hasonló kevés van még e világgörredalomban, mint egy hős honvédfőhadnagy estél el a Hazáért, azért a Hazáért, melyért a Te hős szíved oly forró szeretettel tudott dobogni! . . . És meghaltál! . . .

Ifjan, délcegen hagytál itt minket s mi szomorúan, tehetetlenül láttuk vergődni azt az édes anyai szívet, amelyik a Te örök távozásod felett sajgott és szenvedett. És mikor jött a gyilkos golyó ezernyi apró szemé és menyőrdörögve csapott le a granát, Te boldogan rohantál a százdad élén és arcod égett a harcivágytól a szemedben ott égett a lelkesedés égető tűze. De egyszer csak, oh Isten, mi történt? — a Te mindig előrohadó alakod megtántorodik . . . megrogyik . . . és végre a Te hőséges katonái karjaiba dől . . . Egy golyó járta át a szívedet; egy golyó, amely mögött a Halál gyilkos kasszája járt . . .

És ez a Te hősi halálod is méltó volt Hozzád, szegény kis Ferkém! Mielőtt fehér lelted a

A jövő nemzedék.

A háború embervesztéssel jár. S nincsen veszteség, mely érzékenyebben sújtaná a nemzetet. Ezt szükségképpen pótolni kell. Mennyiségileg is, minőségileg is. Minthogy azonban a mennyiségpótlásnak a természetesen szaporodás lehetőségét határolja szab, az inkább bővíthető minőségpótlás kell, hogy főgondunk legyen. Vagyis gondoskodni kell arról, hogy a megmaradó emberanyagot, melyet főleg az új, a jövő nemzedék szolgáltat, a nemzetért kifejthető nagy munkára kellőképpen előkészítsük, neveljük.

Elsősorban a testi nevelésre kell figyelmeztetni. A test rendszeres nevelése és edzése épp oly fontos, mint az ész és a szív nevelése. Sőt fontosabb, mert azoknak alapfeltétele. Testileg erős, edzett, egészséges férfiakat és nőket kell nevelnünk. Ne tenyesszünk görbehátú, vékony lábikrájú, rövidlátó, életkedv nélküli egyéneket. Nemesített szív, nemesített ész nemesített testben, ez a nevelés eszményképe, melyet elérni lehet, ha a szülői ház, az iskola, a társadalom vállaltva közreműködik. Csak úgy válhat az új nemzedék a nagy arányban fokozódó kötelességekkel járó életre képes, izmos, egészséges, vidám, megelégedett, optimista, idealisztikus nemzedékké, mely a megnehezített harcot a létért könnyen és játszva végzi.

Különben pedig egész nevelési rendszerünket a háború után alapjában meg kell változtatni. Évek óta ócsárolják a divó nevelési rendszert. Atyárok fiura átszáll a gyűlölet, a megvetés annak elavult módszerét. A kultúrember kétségbeesve látja, tapasztalja annak ferde, haszontalan voltát. A felvilágosult pedagógusok harcolnak ellene. Ugyiszólván az egész modern nemzedék elítéli ezt a rendszert és követeli annak megváltoztatását az új kor szellemében. És mégis sikertelen ez a harc a copfos cébbeliek ellen!

Vitakoznak, tanácskoznak és a hosszú vajadásnak az eredménye valamely nevelési tapasztalás, melyet erre a mumiára ragasztanak és megmarad az elavult klasszi-

kai forma, a tulterheltség, a szív- és testnevelés elhanyagolása, megmarad az átkos következmény: az ideges, rövidlátó, tudományüldöző, életkedv, egyéniség nélküli ifjúság.

Ami jó és üdvös volt hajdanában, ma már nem az. A népek anyagi és szellemi élete megváltozott. Minden mozgásban van. Minden halad, csak az iskola stagnál, mert földással-földással akarunk egy már nem életképes intézményt tartatni.

Az új nemzedéknek, a háború után következő új korak új iskola kell. Új eszközökkel, új tananyaggal, új tanulmányokkal.

A régi, rozogaépületet le kell rombolni és helyébe az új kor új iskoláját felépíteni!

Szeretlemdományokat kér a Hadsegélyező Hivatal!

Átvétel különítménye, IV. Vác-utca 38 sz.

K Ü L Ö N F É L É K.

Ami lájó...

Honvéd.

Morog és vágyva-vágy

Frissen vetett égy

S egy darab kenyér után.

Az órák telnek egymás után:

A lelket őrlő kérés járja bántja...

Kis darab kenyérről, aki meg nem sajnja:

Nincsen szíve annak.

Jaj, de sokan vannak:

Kis száznák és várják,

Hogy jöjjön a lépcső sok-sok kenyérről,

Puha kalácsal, nyugodalmassal éjjel —

De honnét?

Wolhynia, 1916. III./26.

László Alajos.

— **Március 15.** Magyarország ujjászületésének kezdőnapját, mint minden évben, ez évben is megünnepelte Csáktornya iskolájának tanulóifjúsága. Az iskolai ünnepélyek az ünnepi istentisztelettel vették kezdetüket, melyet Varga Wolfgang hitvány mutatót be d. e. 9 órák a Mindenhatóknak. A szentmise végén a tanulóifjúság a Himnuszot énekelte. Utána minden iskola a maga he-

lyiségekben ünnepelt. A tanítóképző intézetben 10 órák vette kezdetét az ünnepély. Az énekhar az ünnepély elején és végén énekelt, a Talpra magyart Malek Károly II. éves növendék szavalta. Az ünnepi beszédet Polesinszky Jenő IV. éves tanítójelölt mondta nagy hatással. A tanítóképző intézet épületében az ott ideiglenesen elhelyezett polg. iskola is tartott ünnepélyt. Az ifjúság énekelt, a napról Singer Gyula IV. oszt. tanuló emlékezett meg. Az elemi iskolában és ovodákban az osztálytanítók és óvónők tették szavá a nagy évfordulót. Az iskolákon a nemzeti lobogók lengtek a nagy nap emlékeztetére.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter saját kérésére Makáry Vilmos perlaki kir. járásbíró a nagykanizsai kir. járásbíróshoz helyezte át.

— **Névmagyarisítás.** Hirschsohn Henrik csáktornyai illetőségű, ugyanittani lakos családi nevének »Halász« névre kért átváltatását az 1917. évi 15215 számú belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— **Képviselőválasztók összehívása.** Az orsz. gyűlési képviselő választókat összehívó küldöttség, a választói névjegyzék tervezetének összeállítására vonatkozó munkálatakat Csáktornyára néve, f. é. március 31. napján d. u. 2 órák a városi tanácsterem helyiségében fogja megkezdeni. Felhívtnak mindazok, akik az országgyűlési képviselő választók névjegyzékébe leendő felvétel magukat jogosítottaknak tartják, hogy ebbeli joguk igazolása végett okirataik bemutatása mellett a Zakál Henrik elnöklete alatt álló küldöttség előtt jelentkezzenek. Ilyen okiratok: adókönyvecské, elemi iskola 6. osztályát igazoló bizonyítvány, irni és olvasni tudást igazoló bizonyítványok, iparengedély, iparigazolvány, munkakönyv, munkásigazolvány, munkaszerződés, az őstermelés körében vezetőmunkái vagy felügyelői igazolvány stb.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Csáktornyai Takarékpénztár volt szíves 100 koronát és a Muraközi Takarékpénztár 80 koronát a helybeli izr. négyeletnek adományozni, fogadják ez uton is hálás köszönelünket. Az elnökség.

hosszú útra indult volna, vörös szíved halálos sebével, öntadatos lelked egész szeretetével szállt-aszállt a gondolatod hegyen-völgyön át, egy dunántúli kis városba, egy csendes szoba szomorú lakóihoz... A szellő láthatatlan szárnyakon meghosta utolsó üdvözlődet, a Te elröppent fehér lelked néma üzenetét... És az elhomályosodó, megfőrt tekintet is arra felé nézett és az utolsó tekintetben tán már otthon járt a lelked és azért volt oly szép mosolygós boldog a halálod, mint egy tavaszi álom...

És mikor szemeid örökre lecaukódtak, a Nap aranykoronája is akkor volt leáldozóban. De utjában megállt és sugaraival aranyos glóriát font a Te hős fejed köré és biborpalásttal takarta le örökre kibőlt szívedet... És az esztárkiflett szomorú csendjébe egy kis szürke felhő mögött egy csomó ifjú és öreg katona fájdalmas szemeiből megindult a könny és gurult-gurult a barázdás arcon végig a földön fekvő katona élettelen alakjára le... És mire hazaért a lesújtó hír, hogy meghaltál, akkorra lelked már rég itthon járt. Csak a tested és a síved volt ott messze-messze a göröngyös hant alatt...

Meghalt! Istenem, mily banális rövid kis szó. És mily sok szenvedést, fájdalmat, eltűnt reményt jelent!... Hősi halállal örök bánatot vittél egy anyai szívbe és egy kis lány, a Te édes testvéred szomorú lelkébe. De nemcsak őket érte fájdalmas megdöbbentéssel halálod híre. M-gszomorított és könnyekre fakasztotta a két kis fehér leányzóba bús lakóit is... És felzokogott a szívnek fájdal-

mas zenéje. És a barna szemek megteltek könnyel. És fájt a köny árja, zokogott a szív egy örökre elveszett, meghalt hűség barát után...

Te meghaltál! — pro Patria!... Mily gyönyörű gondolat és mégis de rettenetesen borzasztó! Szegény Ferke, Te már megpihenhetsz. Téged már nem zavar semmi. A bánatot a szenvedést nem ismerik ott. Oda lent már nem fáj semmi!...

Mikor ott álltunk dupla koporsód és a kriptánylott ürege előtt, szívemben a bánat szenvedése zakatolt egy örökre eltávozó jó barát után... És mikor elhomályosodó szemmel szíved fölött tettkük a szeretet és a kegyelet fehér virágait, az enyészett ilyen közelében lelkemet a mult boldog ideje ragadta magával és a rózsaszínes mult himes mezején a boldog gyermekkorba repült az emlékezés fehér szárnyain!...

De szép volt... de régen volt... És a nap-sugaras multból az emlékezés a sötét jelenbe tért vissza, maga után hagyva két gyászos esztendő, vérbüttökli írva s megpihent egy harmadik év szomorú hajnalán sok anyá, árva és özvegy szívből áradó vértenger felett...

És még mindig karöltve jár az Élet a Halállal. És ki tudja még meddig!...

Ezek a szomorú gyászos idők regadtak Téged is magukkal Te hős katona. És ezeket a sötét, fekete napokat aranyfényvel világítja be a Te neved is örök dicsőséggel, hirdetővén, hogy Te is hős voltál — megváltó, ki életraddal áldoztál egy sokat szenvedett haza boldog jövőjéért....

Emléked örökké élni fog, vig kedélyed min-

dig hiányozni fog nekünk. Aki nem ismert igazán, az nem is sejtette, hogy mennyi kincset rejtegetett lelked s hogy végtelen szerénységednél csak a szeretet volt nagyobb szívedben...

És a tavasz ébredésének ezen a márciusi hajnalán a tavaszi sejtelmes suttagása felém hozta azt az életbölcséséget, a szenvedő szívek megváltó igazságát, boldog ígéretet hirdetve, hogy ne sírjunk, ne panaszkodjunk, hisz mindnyájunknak ez a sorsa. Mert az élet mulandó. Szenvédéseivel, örömeivel együtt csak a szeretet az örökké áll!... Memento mori — suttagja a tavasz ébredése. Memento mori — itt a Te koporsódnál is, Te hős katona! A viszontlátásra Ferke!...

A tavasz ébredése, a természet haldoklása, minden csak a mulandóságra emlékeztet. Te már megtértél oda, honnét nincs többé visszatérés. És glóriás fényben szomorúan tekintesz le ránk a síralom völgyébe...

Legyen álmod csendes, nyugodt az imádozt anyaföldben, ahová egyévi pihenés után örökre leleltél. Hisz ezért a szent Földért szünt meg dobogni a Te némes szíved!...

És forró fohászában, ájtatos szíved könnyörögök a Mindenható szentséges szívéhez — Adj Uram örök nyugodalmat neki és az örök világosság fényeskedjék neki. Nyugodjon békében Isten irgalmasságában, hisz nagy hős volt és szeretve tisztelt jó fiú....

Isten veled Ferke!

Cs. 1917. március 8-án.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai állandó mozgó színház előadásainak mai műsora: Az örök bűn (dráma 4 felv.) és érdekesítő kiegészítő műsor. — Mult szerdán Szomaházy érdekes darabját: »Mesék az írógepről« adták. Jövő szerdán, március 21-én, színre kerül a már multkor jelzett A Nagymama, Csiky Gergely bájos vígjátéka — Blaha Lujzával a főszerepben.

— **Ápolónők felvétele.** A csáktornyai tartalékkórházba irodai kezelőnők, beteg-ápolónők, munkásnők felvételére pályázatot hirdet a kórház parancsnoksága. A hirdetés lapunk hirdetési részében található.

— **Cikória termelése.** A kávépótlék legfontosabb nyersanyagának, a cikóriának, belsőföldön való termelése tárgyában a földművelésügyi miniszter rendeletet intézett a vármegyékhöz, mert a cikória a háború következtében fokozott jelentőségre tett szert és így megfelelő felkarolása nemcsak mező és közgazdasági szempontból, de társadalmi és népiéletmelési vonatkozásánál fogva is különösebb mértékben érinti a közérdeket. A cikóriát a kávé részben való pótlására a tehetősebbek is szívesen használják, a szegényebb viszonyok közt élőknek pedig csak a pótkávé teszi lehetővé a már megszokottá vált üdítő ital élvezetét. Miután a kávé behozatala a mostani háborús viszonyok mellett nehézségekkel jár, kétszeres jelentősége van a kávépótlék itthon való termelésének. A cikóriatermelés felkarolása mostan annál inkább ajánlható, mert árának felemelése folytán a termelés megfelelő haszonnal jár, mert a cikóriáért métermérszámként 12—13 K-t fizetnek. A termelésre vonatkozólag vidékiúkra nézve a nagykanizsai cikóriagyár szívesen adja meg a szükséges utbaigazításokat a nyomtatványokkal, gépekkel, szerzőmokkal és vetőmaggal, nemkülönben bármely időben személyes tanácsadással szolgál.

— **Adományok.** A Csáktornyai Gőzmalom és Villamtelep Rt. igazgatósága mult évi nyereségéből a csáktornyai kórházalap javára 150 s a csáktornyai önk. tűzoltó egyesületnek 100 K-t adományozott. Mely adományokért úgy a város előljárósága, mint a tűzoltóegylet parancsnoksága hálás köszönetét tolmácsolja.

— **A nikkell húszfilléresek bevonása.** A hivatalos lap közlése szerint az állami pénztárak és hivatalok közelesek a húszfilléres nikkellermeket mindennemű fizetésnél és beváltásnál április 30-ig névértékben ellogadni. A beváltásra irányuló kötelezettség április 30-ika után megszűnik.

— **Főtmentettek fölülvizsgálata.** A katonai bizottságok, melyek hetek óta az országot bejárják, a helyszínen azt vizsgálják, hogy a főtmentettek valóban nélkülözhetetlenek-e foglalkozási körükben. A bizottságok eddigi működéséből megállapítható, hogy különösebb szigorral a fiatalabb évfolyambeli felmentettekkel szemben járnak el. A 20 éven aluli főtmentetteket mindenütt feltétlenül bevonultatják, míg a negyven éven felülieket lehetőség szerint meghagyják alkalmaztatásukban. A bizottságok elsősorban az ipari üzemeket járják be s mindig a helyszínen állapítják meg a nélkülözhetetlenséget. A nélkülözhetetlenek talált felmentettek haladéktalanul bevonulnak.

— **Segély hadi özvegyek és árvák részére.** A cs. és kir. 2 hadseregpáncsnokság által létesített karácsonyi alapítványra a cs. és kir. hadügyminiszter pályázatot hir-

detett. Ebből az alapítványból leendő részcsítésére igénytel bírnak a cs. és kir. hadsereg, a m. kir. honvédeleg és csendőrség, a népfőlkélek legénységi állományai egyénei után hátramaradt olyan özvegyek, illetve szülőellen árvák, kiknek férje, illetve atyja az 1914/16 évi hadjárásban elesett, illetőleg hadi faramalmak következtében halt el. Özvegyek 400, árvák 200 korona egyszeri adományban részesülhetnek. Olyanok, kiknek férje, illetve atyja bebizonyíthatólag a 2 hadseregnél szolgált, előnyben részesülnek. A folyamodványhoz vagyontalansági bizonyítvány, a férj, illetve az atya halotti bizonyítvány, a férj, illetve atya csapattestét, illetve beosztását igazoló bizonyítvány csatolandó és folyó évi május hó 1-ig az illetékes katonai nyilvántartó hatóságnál nyújtandó be.

— **Április elsején kezdődik a nyári időszámítás.** A belügyminiszter leiratban értesítette Zalamegye atispánját, hogy a nyári időszámítás elrendelése a legközelebbi időpontban várható. Ennek következtében a miniszter felhívja a hatóságokat, hogy erre vonatkozólag minden intézkedést tegyenek meg. A különleges intézkedésekre a záróra szempontjából van szükség.

— **A gazdasági szabadságolások.** A mezőgazdasági munkák különböző ágaiban beállott munkaerőhiány arra készítette a hadvezetőséget, hogy katonai szolgálatban álló egyének részére, ha a szolgálat megengedi, a tavaszi mezőgazdasági munkálatok megkezdéséig vetési szabadságot engedélyezzen. A szabadságot szolgálati uton kell kérni, tartalmát pedig a mennyire a szolgálat megengedi, a parancsnok határozza meg. A rendfokozat nélküli legénység és az őrzetők, szabadságuk tartamára, zsoold- és kenyérilletéket nem igényelhetnek. Valóságos altisztek ellenben az egész szabadság alatt rendfokozati zsooldjukat és kenyérpénzüket megkapják. Legénységi állománybeli egyének szabadságolási helyükre és vissza ingyen utaznak.

— **Aki a harctéren járt, az elmondhatja,** hogy csak a szerencsésének köszönheti, hogy életben maradt... Békében épen úgy, mint a háborúban egyaránt mindenki a szerencsését keresi... A szerencse titka meg van fejtve. Rendelje meg a most kezdődő osztályorszátkhoz a MAGYAR BANKEGYESÜLET Rt.-nál, Budapest, VI. Teréz körút 27. 24888—24891-ig 4 egymásután következő szerencsés szám-sorozat, az egész sorozat ára 6 korona. Eredmény elmaradhatatlan! Ezen számok kizárólag az említett banknál kaphatók. Egyes sorsjegyek is rendelhetők: 1/4=150 K. 1/2=3—K. 1/2=6—K. egész=12—korona. Póstacekkek ingyen küld a bank.

— **A hadimunkások családjainak állam segélye.** A honvédelmi miniszter rendeletet küldött Zalavármegye nispánjához, a hadiszolgálatra bevont polgári egyének családjainak segélyezése tárgyában. A miniszter a következőképpen szabályozta a családtagok segélyjogosultságát: Ha a kincstár által fizetett munkatérítés nagyobb a polgári foglalkozásban keresett összegnél, akkor a családnak segélyezési joga nincsen, ellenben ha kisebb, akkor a különbözeti összegre igényt tarthat. Ha a család fő a családjától távol, más városban teljesít szolgálatot és így külön kell ellátásáról gondoskodnia, a családnak teljes államegély jár, tekintet nélkül a hadikincstár által fizetett térítési összegekre.

— **Maximálják a cipő árát.** A hivatalos lapban kormányrendelet jelent meg a cipő árának maximálásáról. A rendelet szerint a

gyáros, illetve az, aki a cipőt forgalomba hozza, minden pár cipőn köteles feltüntetni a maximális árat s ha a közönségnek az a gyanúja, hogy a maximális ár helytelenül van megszabva, panaszával az ármegállapító bizottsághoz fordulhat. Ez a bizottság a lakásbérleti bizottság mintájára van megalakítva: felerészben fogyasztókból, felerészben pedig érdekeltekből áll, egy bírósági elnöke és határozatait nem lehet megfőlfebbesni. A maximális árat egyébként a gyáros, illetve az eladó úgy állapítja meg, hogy külön kiszámítja az anyag árát, a munkabért és a rezsis t ehhez az önköltségi árhoz hozzáveszi azt a hasznot, melyet a kormányrendelet engedélyez. A kormány rendelete április 10-én lép életbe.

— **Tengerészjelöltek felvétele.** A hivatalos lapban hirdetmény jelent meg, mely szerint a cs. és kir. haditengerészetnél az 1917. évben körülbelül 70 tengerészjelölt kerül felvételre. A tengerészjelöltek tengerhadapródokká és a tisztviselgá letétele után a szükségletekhez képest tengerészti sztekké lépnek elő. A saját kézzel írott, két-koronás bélyeggel ellátott kérvények a tengerészjelöltté való felvételért legkésőbb augusztus 1-éig a hadügyminisztérium tengerészeti osztályához adandók be.

— **A szepszentgyörgyi görögkeletiek áttértek a református hitre.** Az oláh ortodoxiámas a: kora elkeseredést váltott ki Szepszentgyörgyi lakói között, hogy kivétel nélkül áttértek a református vallásra. A szepszentgyörgyi görögkeleti egyház hívei különben is soha nem voltak oláhok. Nem is tudtak oláhul, de a székely faj konzervatív gondolkodása folytán őseik vallását ezideig nem akarták elhagyni. Most azonban ez oláhok iránt érzett ellenszenv valamennyit kivétel nélkül a görögkeleti vallás elhagyására indította. Háromszék vármegye több községében élnek még görögkeleti és görögkatholikus székelyek, akiknek körében hasonló kiválási akció van folyamatban.

— **Beteg katonák is köthetnek meghatalmazott utján házasságot.** A hivatalos lap kormányrendeletet közöl a meghatalmazott utján történő házasságkötésnek kivételes megengedéséről szóló rendelet kiegészítése tárgyában. Eszerint a meghatalmazott utján történő házasságkötést az igazságügyminiszter megengedheti olyan katonai szolgálatot teljesítő egyéneknek is, akik a hadműveleti területen vagy ahol közel ápolás alatt állanak. Az engedélyt a miniszter csak akkor adja meg, ha a meghatalmazást a kórház parancsnoka hitlesítette.

Szerkesztői üzenet.

U. X. Közöljük.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen édes jó fiam, illetve testvérünknek elhunytá alkalmából szíves részvétnyilvánításukkal bánatunkat enyhíteni iparkodtak, nemkülönben a megboldogultnak végtszességén megjelentek, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

Csáktorny, 1917. márc. 16-án.

Özv. Nuzay Mátjáné és családja.

Sve pošiljke, kaj se tiče sadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo: knjižara Strauss Sándora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatekom i magjarskem jeziku izlazeči društveni, znanstveni i pevčijlivi list za pak
Izlazi svaki tjeden Jedenkrat i to: svaku nedelju.

Pređplata ošna je:

Na ošlo leto . . . . K 12--
Na pol leta . . . . > 6--
Na četvert leta . . . > 3--
Pojedini broji koštaju 30 fl

Obznane se poleg pojedine i h računaju.

Odgovorni urednik: ZRINYI KÁROLY.	Glavni urednik: MARGITAI JÓZSEF.	Izdatelj i vlastnik: STRAUSZ SÁNDOR.	Surođak: SRÁY FERENCZ.
---	--	--	----------------------------------

Sveposvud velika zima i male bitke.

Rusi su opet probali pri Karpatih vu Magjarsku vdrėti. - Rusi su biti bili pri Magyaros zvanom klanjcu. - Jezero rusov su naši vu sužanjstvo odtirali, 17 mašinastih puškah i 6 štukov odzeli od njih. - Na taljanskim frontu su male bitke bile. - Jezero erdélyskih rumunjov pod iztragom zbog izdajstva. - Petnajšt rumunjov su na galge odsudili zbog izdajstva. Podvodne ladje veliku brigu zavdaju našim neprijateljem.

Kak stojimo na bojnem polju?

(M. J.) Zima teško hoće popuštiti, kak da bi se suprot stavili hotela onoj velikoj borbi, koja bude se na protuletje počela. Tabor je došel od svojega konca. Svi narodi, koji su vu neprijateljstvu med sobum, su se navoljili tabora. No, pak i drugo jih nanukava, da bi mir nastal. To je, da nekoji narodi gladuju. Zbog toga svi, vu neprijateljskim položaju se nahadjajuči narodi pripravljaju, da se zadnje bitke za njih dobro dovršiju, ar pri skloplanju mira bude on diktual, koj je jakši bil.

Kajti zima još traja i snég na svakom bolnjom polju još se nije do kraja reztilil, zbog toga nisu se niti vu prošlim tijeđnu počele one krvave i velike bitke, koje budu konec napravile taboru. Ali dugo nebudemo čekali, da se i to počme. Jožefovo je tu, a to ne samo stari, nego mladi ljudi znaju, da kre Jožefovo sunce oblada severa i mraza, pak konec napravi zimi. Dakle po Jožefovom budu opet praekale puške i grmeli štuki, a ljudi budu se opet klali. Nam bude leži, ar se mi samo branili budemo, ali teško bude našim neprijateljem, koji nas vuništiti hoćeju, da bi oni gospodarili vu našoj lepoj i bogatoj zemlji vu Magjarskom orsagu. Ali kaj jim hasni njihovo nakanenje, ako smo mi dosta jaki i hrabri k tomu, da jim nedamo vu ruke našu otačbinu, nego kak smo do vezda, tak bumoj ju i na dalje branili proti onim, koji su zroki bili tim strahovitim i žalostnim prešlim letam.

Morti bude pak kaj došlo predi med vojuće narode, kak bi se opet krvavi boji počeli?! Bog zna i on najbolje zna! Morti budu si naši suprotivniki premislili, pak budu prijeli njim od naše strane ponudjeni mir?

Vu prošlim tijeđnu se je sljedećih znameniteših dogodjajov pripetilo na bojnem polju:

Pri Karpatih, na medji našega orsaga, 8 ga marciúša su rusi hoteli vu našu domovinu vdrėti pri Magyaros zvanom klanjcu. Ali naši vojniki su se izvratno držali. Nad-

vladali su neprijatelja, vnože izmed njih zaklali, oranili i više kak 1000 vu sužanjstvo odegnali. Da su rusi ovdí s velikom silom probali prek granice naše, tomu je dokaz, da izvun 1000 zarobljenikov i 17 mašinastih puškah, 6 štukov i vnože municije od zeli od njih. Ovdí se je osobito odlikoval deseti honvedski regiment.

Na taljanskim frontu su taljani biti bili pri Cima di Boše zvanom 2748 metrov visokim bregu. Tu su naši jednoga officira, pak 30 vojnikov polovili.

Pri Görču su taljani mirni. Nevupaju na naše čete navaliti. Vu Rumunjskoj je takaj sve tiho. Dvě tretine Rumunjske zemlje smo vre predobili. Kak se vidi, niti nečeju više naše čete odzeti, ar dalje gori vu Rumunjskoj nije vrédno, da bi život naših vojnikov alduvali. Onu stran ove zemlje, koja je plodna, vu naših rukah imamo. Tam budu vre naši sejali, a dalje gori, gdje malo zraste, naj si sejaju rumunji.

Ovdí se spomenemo od toga, da su vu Kolosváru počeli iztragu proti onim rumunjom, koji vu Erdélyu stanuju. Žalostno je, da su vnoži erdélyski rumunji izdajice bile i gda su rumunjske čete vu Erdély vdrle, su ovim pomagali i poljeg toga s njim skupa stanujućim magjarom blago odzeli i vnože zaklali i još više predali rumunskoj vojsci. Sud je vre za 15 popov, navučiteljov i fiskaljušov izrekel, da jih budu obesili na galgah. Više, kak jezero vu Erdélyu stanujućih rumunjov je vezda pod iztragom. Izmed ovih budu takaj na galge obsudjeni, a čeli imetek njegov bude se od njih odzel, ar zakoni tak veliju, da svaki izdajica mora svoju hižu, svoje zemlje i sve kaj ima, izgubiti. To je pravično, ar koj je proti svojoj domovini i otačbini, on si je zaslužil, da ga iztiraju iz domovine i da orsag odzeme od njih grunta i svega imetka njihovoga. Oni pak, koji su puntari bili, su vrédni, da ne samo imetek svoj, nego i život izgubiju za svoj zlotin prama mater domovini.

Na francuzkim frontu su takaj menjši boji bili. Pri Prosne zvanom francuzkim mestu su rusi, koji su francuzom na pomoć

došli biti bili. Nemci su ovdí 55 rusov poloviti. Pri Kurir zvanou šumi su nemci francuzke čete nadvladali. Ovdí su pak 200 francuzov vu sužanjstvo odegnali.

Najveksu brigu zavdaju našim neprijateljem podvodne ladje, s kojimi nemeć s velikimi uspehi harcuje proti englezu i francuzu, naše podvodne ladje pak proti taljanu. Iz Englezke su prek Hollandije glasi došli, da zbog menjkanja ziveža su se vu vnožim mestim ljudi pobunili. Ljudi su na stacune navalili i razdrli jih, ar nemaju kaj za jesti. Vu Taljanskoj nebudu do žetve izdržati mogli. Ovdí pak su se ženske pobunile, ar nemaju kaj svojim decam za jesti dati. Podvodne ladje svaki den vnožoga kvara zrokuju našim neprijateljem, ar njihove ladje, gdje do njih dojdeju, prevrtaju. Ali najveksi kvar je, da oni orsagi, koji su jim ziveža, pak municije privožali, nevupaju svojimi ladjami na morje. Na priliko vu Danskoj svakomu mornaru, koj na ladji, koja se vu Englezku spravlja, hoće težacku službu zvršiti za jedno putovanje 1000 korun obećuje, a koj bi se vu Francuzku vozil, 5000 korun ponudja. Ali se ne najde tuliko mornarov, koji bi se voziti hoteli.

Nadzapovedništvo nemskih eroplanah je izkaz dalo od svojih i neprijateljskih replanov za meseca februara. Iz toga je viditi moći, da su neprijatelji vu februaru 91 eroplanov izgubili, koji su postreljani bili. Nemci su vu februaru naproti tomu samo 24 replanov izgubili.

Zbog taborskih vremensh budu se vure opet drugač ravnati morale i to od 1-ga aprila počemši. Svaki bude moral 1-ga aprila na svojoj vuri kazalo s jednom vurom naprej porinuti, s tem bude vu lětnih vremensh s jednom vurom dugši den. Gledec na menjkanja petroleuma, je to dobro izmišljeno.

Protulětne miseli.

Najpredi idemo gled, kaj sve se je pripetilo vu tri lěta trajućem boju.

Stěm se je počel boj, da naši neprija-

telji vu jednu bandu su se spravili i vdrlu su na nas. Mi i naši saveznici s dobra smo njim steli dopovedati, da nẽmajũ pravo, s dobra smo je s teli k pameti dotirati. Nẽsmo mogući bili to napraviti. No, dobro, je i tak: ako biti hoćete biti i stẽm vam moremo poslužiti. Tak smo je zbili, kak bubnja. Zabadau su pozivali još na pomoć i druge, zbili smo je s njimi skup tak, da se je sve kadelo. Zabadau su se mućili, nẽ su mogli preobladati naše oružje i naše slavne vojnike.

Dvẽ i pol leta su se već ćohali po hrbtu od naše batine, kad su naši vodji počlovecji plemeniti miseli nazveztili njim, da more biti dosta njim bude, kaj su do vezda dobili, kvar bude još duže ćlovecju krv prelẽvati, nej previdiju, da tolvajska banda nẽje mogućna naše imanje pokrasti, pak niti više nebude mogućna, naj probaju mira sklopiti.

Ali komu Bog pamet hoće zeti, njega predi za engleza napravi. Pkehdoob pak je ćeli bandi englez vodja, koga drugi bolje poslušaju i bolje su mu verni, kak za ono vrẽme Sobri Jõski njegvi dećki, on je vu svojoj bedastoći i serditosti zakrićal: just nẽ! Pajdaši presiljeni su bili i duže na njegov dreti tancati. To je pravo živanjsko poštenie. Živan živana, tolvaj tolvaja mora poslušnuti. Pomislimo samo jednoga orijaškoga psa, kojemu jedna-jedna glava je vu Szentpétervaru, Parisu, Rimu, rep pak mu je vu Londonu. Kad vu Londonu vćekneju psa za rep, vu Szentpétervaru, Parisu i Rimu laja.

Englez stẽm je počel nagovarjati svoje prelẽpo društvo, da na jeden naćin more nas i saveznike naše vuništiti, bude nas s gladom zdrapil. Kad budu naša dobra deca, naše ženske i naši starci od glada se prekopicavali, žurili se budemo klećeć za mir prositi. Onda budu to delali s nami, kaj budu steli. Na to izbilja zaprl je pred nami sve morske pute i mi nẽsmo od potlam nikaj nẽ dobili od drugih orsaĝov. Ali opet je bez gospodara napravil računa, pozabil je starinsku regulu: ako ti tak budeš delat, onda i ja tak budem. Poćel se je nećimoren podvoćni boj, i sad već vu Londonu, Parisu i Rimu besno grizeju nofte, jerbo vezda niti oni nemoreju skorom ćisto nikaj dobiti po morju. Oni pak su puno bolje potrebni toga i puno bolje su na to presiljeni, kak mi.

Svrho toga sam to tak rezložil, da preazmimo, kak stojimo sad, kakov je sad po ložaj: do vezda s oružjem smo harćovali, od vezda pak s pljugom, motikom i s kosom. Poćel se je gospodarstveni boj, kojega ravno tak nẽsmemo zgubiti, kak smo nẽ zgubili ovoga boja, kojega smo s oružjem tirali.

Koja stran bolje bude delala i gospodarila, ona bude boja zadobila i to za kratko vrẽme.

Vu ovom najnovẽšom boju kakov strah je obišel Engleziju, vidi se iz jedne englezke odredbe, vu kojoj odredili su, da ćeli tjedan, sedem danov, dakle i v nedelju mora svaki delati.

Svećeniki moraju iz prodikalnice vu cirkvi nazvẽšćati, da oñje grẽh v nedelju težaćko delati. Nadalje odredili su, da i ponoći pri posvetu mora svaki delati, nẽ samo vu verkštetu, nego i na polju. Ženske same budu morale sve posle zvršavati.

Ali kaj hasni to sve! Ako još jedanput toliko težaćkov bude delalo vu Engleziji, kaj moreju oni tam na takvom fundošu i pod

takvom podnebinom spovati. Naprotivno pak pri nas, ako svaki mladi i stari prime se za delo, toliko svega budemo imali, da veselo budemo mogli iz našega Kanaana kricati neprijateljom, »Ćekajte samo malo, budete vi još za baĝu tancali!«

Dragi i verni domorodci! Nẽje to nikakva šala. Nẽsmemo mi na to dojtũ, da i po nedeljah, na božji dan budemo orali, kopalili, kosili. Mi nemremo na to dojtũ, da bi i ponoći pri posvetu zemlje obdelavali. Ako mi doma ostajući s našemi rukami tak potmoremo orsagu, kak su ga naši slavni vitẽzi obranili s oružjem, onda niti premisliti se nemorete, kak fletno budemo mira dikterali neprijateljom.

Ali ako to hoćemo poštiti, onda od ranoga protuletja, do kešne jeseni nẽsmo niti jedna ruka lenjariti, bez dela biti. Sad mi svi skupa moramo harćovati, da naši vitẽzi nebudu bez kruha ostali, da naša deca nebudu gladuvala. Ako pak korman videl bude da nekoji nećeju za orsag trpeti, nećeju svojovalno delati, ima vu rukah takve zakone, s kojemi svakoga na delo presiliti more.

Nẽje moći prevideti, kakvu slavnu bitku budemo mi s našim delom zadobili. Vnogo smo zadnje tri godine preprobati, bude letine smo imali, zloćesto vrẽme nas je mućilo, malo zrnja je došlo vu hambare, pak itak smo zato preživeli. Letos nam vrẽme naprẽ pokazuje, da dobre letine se moremo nadjati, ako verno delati budemo. Vredno se bude pograbiti za delo, ako nećemo, da nas neprijatelj vuništiju.

Naša zemlja, naše delo mora preobladati gadne neprijatelje. Ako svakomu to bude pred očima stalo, onda smo već zadobili boja!

Kak je dynamit-vrag dobro dielo učinil.

Vu Faust zvanom velikom djelu nemškog glasovitog pisca Goethea ćital sam, gde vrag Mefisto na pitanje, tko je, odgovara: »Ja sam diel one moći, koja uvijek hoće zlo, a uvijek ćini dobro« — i dalje oćituje, da je njegov pravi element, sve asarati, sve uništivati. Kaj je ovde vrag otvoreno o sebi rekel, to valja, malom iznimkom o dynamitu, toj razarajućoj materiji, koju je kemićar Alfred Nobel godine 1867. iznašel, te pred kojom se mnogi plaše, ako joj samo ime ćuju. Ta vrazja razarajuća materija, dynamit, je diel one moći, koja uvijek hoće zlo, pak ako i ne uvijek, to ipak ćesto dobro ućini. I dynamitov element je: sve razarati i uništivati.

Dynamit-vrag, dakako nećini dobro, ako se bombah bacitelji njim služe, ili ako leti iz kakove ubilaćke mašine u ratu te smrt i nevolju prouzrokuje... i najpravedniji rat nosi sobom neizmjerne nevolje.

To je i iznašastelj te strašne materije, koj je sigurno tim iznašastjem samo dobro hotel, uvidel, pak je anda i onu veliku zakladu ustanovil, te za one nagradu odredil, koji će se za svietski mir najzaslužnijimi pokazati. (Iz uloženih ćeterdeset i ćetiri milijuna frankah, dobivaju se nagrade za znamenita diela na polju fizike, kemije, medicine, literature i odvracanja od rata, a to se zove Nobelova nagrada).

Medjutim dynamit-vrag ćini ipak mnogo dobra mnogo krat, ako je n. pr. prisiljen pri gradnjah željeznica, cestah, potocnih koritah pomagati, ako rudaru odpre put u

našanjost zemlje i od onud metalne dugocićnosti dobarvijati pomalo, pak tak je 4-ga Majnsta 1909. u Dolnoj-Austriji u liepoj okolici »Wachau« dobro dielo ućinil, o kojem haću ovde peave popularno i razumljivo pripoviedati, a to za one, koji još nepoznadu dielovanje dynamita.

Tko je iz Kremas u Dfirnstein i dalje u Weisenkirchen putoval, — ja jesam još kakti salzburški dijak, — videl je kak se silne pećine u visinu dižu, a to je tak nazvano mjesto »Thalgraben«. Med njim i Dunavom dižu se divlje razderane kamenite naslage do sto trideset metrah u visinu, koje još i nad dielom Dunava vise te tako ćine pogibelj za cestu, koja se kraj Dunava preteže, a i za željeznicu, koja u tom pravcu vodi, kad bi se te naslage erušile, a kaj bi se moglo dogoditi svaki ćas. Osobito u zimi i prama lietju su se dokoturali dole komadi pećine, veći i manji. Ovi su bili gore odlupljeni po drugem vragu, a taj je ledeni vrag. Jednoć je bila cesta dele, kud ljudi i marha hode, posve zametana dole dokotranim kamenjem.

A tim ledenim vragom pak se ima evo ovako:

Led najme ima veći volumen nego voda, kaj se more sprobati, ako se pućti voda u flaši zmrznuti, staklo popuca. To isto biva i vani u naravi, ako u luknje i pukotine dojde voda, pak se zmrzue, jer se onda najveći komadi klisure odkinu i dole skotrljaju.

Dok su takovi komadi pećine, kojih nekoji su bili toliki, kolika koliba siromaškoga ćovieka, dole se kotrljali te cestu zametali, kud hode ljudi i marha, si mierniki nisu nikaj iz toga ćinili, ali kad su godine 1908. i 1909. gradilil željeznicu med Kremasom i Grein, pak njim je ta pećina jednog jutra svojim padajućim kamenjem zatrpala već na put pričvrćene šinje, onda su ipak — hoćeš nećeš, — morali misliti, da kraj toga briega ipak nebude nikakova vugodna voznja, ako se bude to kamenje iz visine odlupljevalo i dole koturalo. Oni su se anda razardili, te su jednoglasno kriknuli: »Ov mora dole... radje ćieli na jedan krat, nego tak na komade...«

Anda sve, kaj visi, kaj je rahlo, kaj ima pukotine, na jedan krat!

To je bila »parola«, te su anda pričeli mierići i računati, dok su izračunali, da se mora najmanje ćeterdeset jezer kubikmetrov pećine dynamitom raznesti.

Tko je videl, kak se pećine prahom razaraju, kak se dugo dva težaka na ćarkom suncu ili u najvećoj zimi muće, dok samo jednu luknju zvtaju i ispruže, taj si more predstaviti, kak dugo bi se klisura kod Dfirnstaina proti vrtanju takovih luknjih vupirala. Ali tim manje se je moglo po toj pećini luknje okolo vrtati kroz ćielu godinu, pošto se je već za dva mieseca morala gotova željeznica otvoriti. Anda se je za to veliko poduzetje uzal jedan veliki dynamit-vrag u službu t. j. spustilil su u srdce briega ćetiri jezera kilograma dynamita. Oni su od prilike osamdeset metrov preko Dunava naćinili takove rupe u velićini od deset metrov a sirom dvadeset metrov jednu od druge u pećinu. Nutra u tih rupah bile su ladićke s dynamitom, svaka po dvadeset i pet kilograma, koje rupe su bile cementom zasidene. I ovak je polag ćoviećanskog računanja dynamit-vrag bil dosta dobro pospavljen ali uvijek pripravan na provalu.

Dynamit-vrag najpre je baš takov, kak oni vozniki, koji znadu iz tamnicah provaliti i pobeći, a najviše se gladaju tim, kak su najjače rešetke preplili i najjače željeze iz nog i ruk razrgali, a to će reći, da dynamit baš kroz to, što je tak čvrsto od svih stanah zatvoren, hoće pokazati svoju neizmernu jakost.

Ovak anda je dynamit-vrag sedel u svojem tmičnom zatvoru, te je svoje crne misli snoval. Medjutim su, usprkos deždju, koj je se slieval, dohadjali ljudi na ladji po Dunavu, na kolih i pieške, za da čuju, kako će se taj pakleni zarobljenik osloboditi, a do toga »Bum!« su si svi prikraćivali vrijeme tim, što su na kuhinje i podrumne nivaljivali i krčmare u zdvojnost natieravali. Razumieva se, da miesto, gde će taj silni »Bum!« nastati, je za vriemena strazami bilo obkoleno i zaštićeno, a stanovnici pod klisurum su se morali odseliti, nekoi dakako tum zeljum, da bi komad pećine, koji budu oko leteli, hotel njegovu staru kalupu srušiti, a željeznica bi mu onda morala novu sazidati.

A Dürnsteinci, koji su negda francuze protierali tim, što su proti njim namerili pocrnjene zdenčne rone, koje su ovi držali za kanone, pak su pobiegli, oni su širom otvorili svoje obloke, da njim pri toj strašnoj eksploziji tlak zraka, koj će nastati, ne pritisne na stakla te je nesmrvi, a gledalci su si začepili vuba, za da neogluhe, te su se naslonili na okolišnja drveća i plote, za da nepopadaju na zemlju, te su gledali na brieg, u kojem je bil vrag utamničen tak nepomično, da su je oči bolele i vrat je otrdel.

Medju brojnemi oficiri iz Beča došel je i preostojonasljednik nadvojvoda Fran Ferdinand i nešto poslie dvanajste ure je on pritisnul na gumbek, koj je hil spojen sa električnim drotom do zatvorenoga vraga u klisuri, za da ga elektricitas jedno malo požegeće i razardi, a ov onda provali i strasnim kricom i halabukom: »Sve mora biti uništeno!« te doleti u dolinu.

Ovakovu grmljavinu su svi gledalci očekivali, oni su si predstavljali, da će tu najprije iz klisure buknuti plamen a onda dežd kamenja, kak da bi Vezuv došel jedno malo u Wachau komediju igrat, te si je mnogi počenal, kad je bil trompetom dan znak, da će sad biti vužgan zatvoreni vrag, hojeći se da ga nepogodi cent lopte.

Dynamit-vrag pak si je misli: kaj bum ja stim brežuljkom komedije delati! Pak je porinul malo na desno, malo na lievo, a onda se je u stiene svojega resta vuprl. te se je dignul i pružil i nut . . . . na jedan krat je brieg kakti oživle, te se je raspuknul na bezbrojne komade, koji su se dielom u dolinu, dielom prama Dunavu a stranom i u sam Dunav odkoturili.

A sada tekar su oni ra drugoj obali stojeći gledalci začuli slabo ruženje, kakti iz daleka grmljavinu, kaj će svaki pojmiti, koj znade, da trak svetlosti hitrije prodiva kroz prostor zraka, nego zvuk ili glas

I iz padajućih komadah razvijal se je gusti dim i prah, te je za minutu zasri lice miesta.

Ovak je anda dynamit-vrag bil ingeni-eurom na službu, te je proti svojoj volji sve krhko i zdrapano, željeznicu i pogibeljanu cestu temeljito izčistil i tak dobro učinil.

Ali svoju hmanjicu ipak nije hotel po-

ave napustiti, pak tak je, prvić, hitil u dolinu miesto poželjenih četrdeset jezer kubikmetrov, šestdeset jezer, da tobože svoju jakost pokaže, a drugoć, učeni tehničari su prorokovali, da bude veći diel razlupanoga kamenja hčen u dolinu, gde onda more ostati ležeć, dok se bude vlasniku briega avidio isto prodati ili založiti; a eto, opal je veći diel toga kamenja na željeznicu i na kolnu cestu, tak, da bude više miese-cih potrebno, dok liepi broj težakov to oči-sti, a tretjić, konačno je taj zlobni vrag razoril Dürnsteinerom njihov vodovod, pak je tim prisilil tak domaće kak stranjske na vino. To je onda dalo pijanekov više nego potrebno, ai zgovor je bil temeljiti: »Jer nemamo vode, moramo vino piti, — valjda nebudemo od žedje pomirali!«

Povedaju, da je onda vrag alkohol vragu-dynamitu ponudil bratinstvo, a ov da je s veseljem prijel ponudu.

Em. Kollay.

Zimska pësma.

Nut dan svetoga Andraša
Zadnjega novembra je,
Zimu sobom doprišana
Iveć vreme hladno je.
Već, kak prejde Klemen papa,
Počne biti zdena sapa.
Dnevi se prikrijuju,
Noći se natežuju.

Već i zemlja se zmrzava
I sněg nam nanudja se,
Po navadi poperhava,
Vse po zemlji bëlo je.
Već zapremo vu pojavu
Našu maršicu rogatu,
Već na peši bitka në,
Domaj suhu krmu jě.

Postaneju drvja gola
Lisnje z njega već scuri,
Ke se vsaki marljiv gazda
Pozubaćiti zuri.
To za nastilj biva sada,
Po kih dob je draga slama.
A gđe nastilja ga ne,
Malo gnolja dobi se.

Kad je na debelo snega,
Pokvari se kolni put,
Kolomije nigdi nëga,
Zametalne su po svud.
Neg zaprejavu se konji
Pod pripravne k tomu sani,
Pak se lěpo čuskaju-
Zvonci pako črinkaju.

A vu zimi pak najbolje
Zdeni sever kraljuje,
Onda gazda svinje kolje,
Ter pri meni poslije,
Gardarica jetra peče
I slaninu kuhat meće,
Doklam vs to obavj,
Zganec z cvirki pripravj.

A vu zimi kruto jaki
Vode se spomrzneju.
Srěš po vodi plava taki
Ter se i zaměčuju.
Melini prestanu mleti
A brodari prek voziti,
Halasi se pak zure,
Kaj najveć rib nalove.

V takvo vrěme potočnjaki
Vektu hasnu imaju
Ter i Damfmelini taki
Više posla imaju,
Ar na Muri, nit na Dravi
Mlinar nikaj neodhavi,
A ljudem pak sila je,
Jerbo melja treba je.

A deca pak ičču leda,
Ar se rada sankaju
ČiEme trgaju prez reda,
Podplato presmiciaju
Gospoda i gospodične
Na to jesu jako vučne
Po ledu špančerati,
Ter se korčulbrati.

Alsó-Domboru.

Gospodari vu gorice
I po ledu prejdeju,
Za pogledati si vince,
Ter lagre zamečeju.
Z doma kruha pak i meso
Vu gorice si odnesu
Ter si je izpečeju
Kaj v tek bolje pijeju.

Vu zimi nam lěpi svetki
Na pervo dohadajaju,
Bozić pak mlado leto
I tri kralji bivaju.
Kak takajše i svěćnica,
Kada Marija devica
Z svojem sinkom išla je
V cirkvu na vpeljavanje.

V zimi kodelje povese
Žene si izpredeju,
Većer mužki okol stola
Kariat se posedeju,
Samo da bi pričem bilo
Još bi se i povetilo,
Ter bi se i pušilo
Da duhsna bi bilo.

A po dnevu marhu hrane,
Konje, krave napoje
Med tēm krpaju si hame,
Kak si moru najbolje.
Piliiti, čepati Drva,
To njim brija je najprva.
Ako gori vu peći,
Z tēm se biza zatopi.

Još mi domaj kako, tako
Zimu prekurburimo.
Makar niti felu vsaku
Prav pri bizi nēmamo.
Makar drago se kupuje,
Zato narođ negladuje,
Barem ono potrošji,
Kaj za leta priskerbi.

Zbog ovoga pako zroka
Malo, gda se krépimo,
Ar je čena previoaka,
Zbog toga se trapimo.
Voda zastre, kak i vino,
Samo da tak nēje fino.
Ali neznamo si kaj?
Dok taboru nabu kraj.

Nego zmislimo se taki
Mi za naše vojnike,
Ki se moraju skrivati,
Vu betonske dekuje.
Dosta glada se vužiju,
Vnogo od zime terpiju,
Z tēm se jako teruju,
Pomoći si nemreju.

Ovak zima se zveršava,
Do svetoga Jozefa.
Zemlja nam se odmrzava,
L dan dužil nastaja.
Počne gušće jug puhati
I sunčeca pripitajati
Oživlje sve nazaj
I z tēm biva zimi kraj.

Szelina Martin.

Od gospodarstva.

Vu ovom bojnem vremenu jako nam menjka mela i kruh, poleg toga dobro bi bilo, ako bi i vu našom lěpom Medjimurju više zitka povali.

Svrho toga vu naših novinah budemo nekaj od toga pisali i našim razumnim gospodarom i poljodstavcom nekoje dobre navuke razložili, koje naš pameten narod naj s dobrim srcom prime odnas.

I. Prvo delo je, da svaki gospodar naj spozna, kakvo zemlju gde ima. To je sbog toga potrebno, jerbo svako silje svoju zosebnu zemlju zahteva.

Medjimurska zemlja je pėsната, iluvača, pėsната iluvača, crnica ili pak projnata.

Pėsната zemlja je jako raha, topla, poleti pak je tak vruća, da peće za noge; mokrinu hitro pusti vu sebe, ali i ravno tak hitro ju i vun pusti. Poleg ove huđe naravi trsit se moramo, da trdeša, mrzeša i plodneša bude. Svrho toga višeput nju moramo s mrzlim gnojom, kak je svinjski i maršečki, pognojiti i popraviti. V leti, kak iz takve zemlje silje doli s pravimo, bikaše posejamo ili pak kuruznicu, jerbo ove kad doli pokosimo, vnogo korenja ostane vu zemlji. Korenie pomalem sprhni vu zemlji, stēm zemlja mrzeša nastane. Vnogo mokrine polegne korenje vu sebe i kad sprhne, črne brazdice vidimo vu belom pėsnu. Kad se to preměša, zemlja je već puno plodneša, kak je predi bila.

V hamoćenoj zemlji je ravno naprotiv na iluvača iluvača je mastna. Trda, tako se skup drži. Voda vu iluvaču jako teško ide i ravno sbog ove naravi dugo ju zadržji. Takva zemlja je mrzla.

Kak je moći hamučnu zemlju popraviti, da je puneša i mrzeša, ravno tak je moći popraviti i iluvaču. Moremo napraviti da rahaša bude, samo nju dobro moramo obdelavati i vnoigput orati. V jesen gliboko nju treba s orati, da velike grude budeju. Po zimi mokrina i zmrzlavica obide grude koje se do protuletja na prah rezsiptuju stēm zemlja odmah raha i plodneša nastane. Dobro je takvu zemlju s pepelom ili pak s pėsnom mėsati. Pokedob pak je iluvača mrzla svrho toga, ako je samo mo guće, s konjskim ili pak mladinskim gnojom nju moramo gnojiti.

Iz toga se vidi, da hamučna ilovača više je vrđna, kak ove dvě. Praktičen gazda trsil se bude, da jako pėsnatu ili pal čisto ilovaču směša i popraviju.

V odzornjoj zemlji je korenje, dakti ova je plodna zemlja, odspodnja pak je mrtva.

Ako je sad odzgor pėssek, odspoda pal iluvača, nikaj drugo nam je nē potrebno kak zemlju gliboko s orati tak, da se pėssek s iluvačom změša.

Črna zemlja je najbolša i najplodneša. Vu takvoj zemlji vnogo živine i svakojačko biline je sprhnulo. Takva zemlja je takod jer raha, vodu lahko spije, ali ju zato dugo zadržji, šletno se stopi i pomalem se rezhlad.

Takva zemlja je naprimer šumska zemlja, s kojom je jako moći popraviti tak vrtna, kak i oranicu zemlju.

Takvu zemlju, koju i za humus zovemo, svaki gazda sam si more delati malim trudom i bez svakoga stroška. To je jako jednostavno. Negdi odzaja za vrton jednu, na četiri vugle, grabu skopamo vu koju svakojačko smetje, drača, pepela i drug

stvari nosimo, koje dobimo kad dvora ili vrta snažimo. Deždjovnica i snežnica hitro obide i premoči ove stvari, koje za malo vreme sperhniju. To je taj humus, koj je tak potreben vu svakoj zemlji. Iz ove grabe dakle svako leto nekoji voz čistoga humusa dobimo.

Imamo i takve gospodare, koji se sméjaju iz toga, jerbo tak veliju, da drač i na gnoju sprhni. To je sve istina. Ali i to si treba premisliti, da mi jednu hitvalnu zemlju hoćemo popraviti, na koju ako čistoga gnoja navozimo, još pomoremo pésku, da silje skim predi sgori.

V toplu zemlju mrzloga (maršečkoga, svinjskoga) gnoja, v mrzlu zemlju pak toploga (konjskoga, mladinskoga) gnoja moramo dati.

Svaki gospodar tak bi moral gledati, da svaka zemlja mu je jednako plodna i dobra, da svako silje more svoju hranu najti nuter. Samo tak bude imal gospodar dobre letine, ako mu je zemlja né pusta i cisto vun s cecana.

Koja zemlja pak je jako projnata, onu néje moči orati ili drugač obdelavati. Vu takvu zemlju najbolje je gaciju posaditi, koja za par lét takodjer dobroga hasna bude dala.

Vugrincsic Nándor

KAJ JE NOVOGA?

— **Portugalske čete vu Francuzkim.** Iz Lissabona pišēju, da one portugalske čete koje su februara 23-ga ostavile Portugaliju, već su vu Francuzko došle. Paroladje, na kojih su čete bile, englezke taborske ladje su sprejavale. S vun ovih četah još jeden kanonérski regiment, jeden kojenički i tri pešički regimenti budu vu Francuzko isli.

Vu Portugaliji već jako menjkava kruh i drugi živeš. Težaki štrajkaju. Vu glavnim varašu vnogo familija gladuje. Vu glavnim varašu višeput su bile bune, sad se opet nadjaju velike bune, svrhu toga odredili su standrehta.

— **Nemci sedem ladjih su posuditi Hollandiji.** Nemški korman na mesto sedem hollandiskih potoplenih ladjah, svoje sedem ladjih je dal Hollandiji tak dugo vremena, doklam boj trajal bude. Po boju pak se počne razprava, za kuliko je bude Nemška Hollandiji prodala. Vu Hollandiji svrhu toga jako su zadovolni. Nemška na morju takodjer je Hollandiji dopustila, da se leži gible, samo svojemi ladjami nesme nikaj vu neprijateljske orsage voziti, najmre pak nesme niiti jedno ladju vu Engleziju poslati. Hollandija je to obećala.

— **Opomena goričnim gazdum.** Već smo pisali, da gorični gazdi na svako katastralno mekotu petnajst kilogram galica dobiju. Sad svaki gorični gazda odmah se naj pri obćinskom poglavarstvom naj prejavu, koliko galica bude nucal i taki naj plati od svake kile 4 korune 20 fillérov, jerbo ako terminusa steri zamudi, onda na ovu leto već nebude mogel galica dobiti.

— **Velika eksplozacija vu Rusiji.** Sad se je stopram vun zislo, kakva eksplozacija je bila vu Archangelszku januara 27-ga. Od velike eksplozacije na jezero ljudsava je smrt podneslo. Svedoki povédaju, da na svétu najvećše skladališće od municije vu zrak su spustili. Magazin i skladališće dva kilometre su dugi bili i puni municije.

Celo skladališće je jeden kilometer široko bilo. Eksplozacija za eksplozacijom je isla. Taki po prvog eksplozaciji na dva kilometre dalko stojeći kolodvor se je vuništil. Čele palače su vu zrak odletele. Kvara je prék sto milijun rubelov.

— **Kaštigani gospodari.** Mayer Gabor putnočkoga ininara svrhu toga, da je svinje s ječmenom hranil, kaštigali su ga šestdeset danov reštom i dvě jezero korun štrofa je dobil vu penexi. K tomu pak 1760 korun i 64 fillérov, koliko je ječmen vreden bil, mora na pležerane soldate dati.

Tandari Antal ravno svrhu toga petjezer šestost korun su štrofali i samo zato je né dobil rešta, jerbo se je navék pošeno sponašal. K tomu su još dvajstiseš gospodarov štrofali od osem danov, do trideset reštom i do pet sto korun vu penexi.

S nikakvim zrnjom néje smeti marhu ili mladinu hraniti. Koj ovu zapoved nebude posluhnuo, more se strahovitnoga štrofa zahoditi.

— **Amerika i Monarchia.** Vu Washingtonu službeno su vun dali, da Austria-Magjarska takov odgovor je dala Ameriki, da su odprta vrata ostala na dalešnju rezpravu. Monarchije odgovor je tak složeni, da Amerika još nebude s nami politični mir reztrgla. Istina, da i Monarchia nećimoren podvodni boj tira prama neprijateljom, ali od Monarchije to ne zeme Amerika za tak veliko zlo, kak od Nemške. Ako iznećana nebude se nikaj takvoga pripetilo, onda Amerika nebude nam ultimatom poslala.

Kak se vidi, već i vu Ameriki previdiju, da pravo se imamo braniti tak, kak se samo moremo. I budemo se.

— **Pašičuva senja.** Već smo pozabili, da je i on na svétu. Sad se je opet oglašil na Korfu otoku negdašnji srbski ministerepredsednik. Pašić ovak je govoril pred jednim novinaram:

— Jeden veliki balkanski šereg s odlučnom bitkum mogućen bi bil širom reztrgnuti Nemško, Bulgariu i Tursku. Antant bi stém nazat mogel zadobiti Srbiju, Bulgariu i Romaniju, najmre pak ona mesta, gde naj više žitka zraste i stém bi se najbolje mogli braniti pred nemškami podvodnami ladjami, koje sad nikakov živeš nepustiju vu antant orsage. Srbija bi vnogo kufra, žvepla, željeza i lapera mogla dati antantu.

Pašić još senja od Velike Srbije. Nebudemo ga prebudili.

— **Turčini ostavili su Bagdada.** Iz Mezopotamije došla je prijava, da turčini počemši od februara 23-ga sve vrleše i vredneše stvari odnesli su iz Bagdada, kaj pak je né bilo za odnesti, sve su vuništili. Kad su stém gotovi bli, ostavili su varašu i na sever stojeće naprè napravlene pozicije su se potalgeli. Bagdada né su steli dati strélati. Englezi bez bitke su ulazili vu Bagdad. Turčini službeno su to javili. Sad med Bagdadom i Samarra zvanim varašom stojiju.

Pokehdob englezi vu veliku pušćinu nemoreju dosta municije i stroška voziti, najmre pak poleg podvodnih ladjah, opet vu takov položaj dojdeju, kak su lani vu Kutelamari, gde su turčini engleze obkolili i sve polovili.

— **Opomena gospodarom.** Ministarstvo pozvedilo je, da od neprijateljskih orsagov podmićeni i dobro plaćeni agenti budu hodili po orsagu, koji bi uam radi marhu

i žitka vuništili. Ovi lopovi vu adence, vu mlake i potoke takve tablete budu hitali od kojih voda se zagista i marha sekundljivoat dobi. Razmi se, da i clovek lahko dobi ov strahoviten beleg. Jedna tableta tak je velika, kak je prveti krajcar bil. Tablete su béle i néje smeti ju egolom rukum prijeti. Nadalje odredjeno jim je vu kupa složenoga žitka vušgati. Za ovu stran decimeter duge iz glaža napravlene cevi budo imali, koje snekakvom tekućom stvarjom budo napujene. Ova čév tak bude složena, da se onu vuru sprozi, na koju ji lopov terminusa bude dal.

Neprijatelji nemoreju nas nikak preobladati, sad su takvo peklenjaku misel dobili, da nas i našu marhu otvoriju, zagistaju i da nam živeša požgeju. Ali mi odprte oči budemo imali. Ravno zato ministerium jedno odredbu je dal, vu koji nas opomina, da svakoga nepoznatoga koj vu obćinu dojde, odmah previzitéramo i spitamo po kakvim poslu hodi. Koj bi morebiti nekaj takvoga pozvedil ili zeznal i nebi najedenput i to kak naj fletneše obćinskomu poglavarstvu ili zandarom prejavil, neg bi zatajil, od pet lét, do dvajsti lét reštom bude se kaštigal.

No! nedaj Bog takvomu lopovu vu naše Medjimurje dojti, ovd i nebude nišči zatajil, niiti pak nebi na suhuma svoju kožu odnesel.

— **Buna vu ruskim glavnim varašu.** Jeden štockholmski trgovac iz Szentpétervara došel je vu Haparand i on je povédal, da vu Rusiji od četrtka velika buna je. Ov trgovac vu Moskvu je stanuvaj i samo svelikom teškoćum i velikim stroškom je mogel do Szentpétervara dojti i to na jednim soldackim viaku. Vu Rusiji drugí svi cugi stojiju. V subotu Szentpétervar tak je sgladal, kak jedno bojno polje. Narod šturmu je napravil po vulicah na štacunare, peke i mesare. Soldati su tak strélali naroda, kak muhe. Sve fabrike na jedenput su potale. Novine uš su štampani. Stanovnike pak na velikih plagatlinov su opominjali, da naj se nišči ne gene vun na vulicu, jerbo nikomu ne stojiju dobro za življenje.

Trgovac prék Finn orsaga (rusi su ga podjarmili) je došel gde su nikaj né znali od ruske bune. Policija strahovitno psai, da nikakov glas ne dojde vun vu Finn orsag, jerbo bojiju se, da i finni se sbuniju.

Narod se nebuni same svrhu toga, da je strahovitna dragošća, neg naj više svrbe boja.

Po svaki vulici su se takve reći čule:

— Dajte nam kruha i mira!

— **Zgubieni penexi.** Na Čaklornya, marcius 7-ga dana jeden bujelariš s 109 korune penexemi je izgubleno, on pošton našitelj se prosi, nek najdjene penexe u Strauss — knjižari prék daje, gde nagradu će dobiti.

— **625 osobah se je na jedni ladjí potopilo.** Vu Južni Afriki Fok varašu Bontha general prijavil je parlamentu, da na Vendi zvanog ladjí, koja je afrikanske težake vozila vu Francuzko, februara 21-ga vu veliki megli tresnula se je s jednom englezkom ladjum, za dvajstipet minut je pod vodom bila. Deset europejskih i šeststopetnajst afrikanerov je vu morju ostalo. Dvanajst europejskih i stodevetdeset i jeden afrikanerov se je oslobodilo.

Pésem od regrutov.

V mesecu janjarju vizita je bila,
Vnoga majka bude sinka izgubila.

Stopram sam si dečak v osemnajtm leti,
Moral sam ja junak pred doktora iti.

Vnogi mladi junak išel je pod meru,
S desnom rukom pak je brisal si suzicu.

Nema para nigdi našem Medjimurju,
Nega takvih dečkov, kak su v Medjimurju.

Vnoge majke sinek frajvilig se javil.
Da bi on ščim predi domovinu brauil

Za mladoga kralja krv bi on rad točil,
Svoju staru majku bu doma ostavil.

Nagyszombatskog mesta sve mlade devojke
Svem regrutom jesu kupile pantleke.

Kaniški honvédi su pri meri stali,
S centimeterom su oni nas merili.

Da bi se zaprle te vizite tužne,
Kaj si nej jemali vnogih majkah sine.

Vnogi mladi junak puškicu bu nosil,
Kak je dragi Kristuš, ki je križa nosil.

Vezda se vam spričam devojčice mlade.
Koje ste do vezda meni bile rade.

Dojde meni denek, kaj bum moral iti,
Nagyszombatske puce v žalosti staviti.

Ovu pésem malu vezda zapiram si,
Kaj se bude znalo v celo varmegiji.

otornya.

Novák Vince honvéd.

A perlaki kir. járásbíróság.

657/1917. sz.

Idéző hirdetmény.

A perlaki kir. járásbíróság közhírré teszi, hogy Orehovecz Imre és neje Szerbát Teréz telpereseknek, Igrucz Izidorné és társai mint Muraszentmárián 1872. évi november hó 3. napján elhalt Erdélyi Gergely örökösei alperesek ellen ingatlan tulajdona iránt indított perében a per felvételére és érdemleges tárgyalására határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy **1917. évi április hó 16. napján d. e. 8 órakor hivatalos helyiségében** (Fő-utca 473. szám I. emelet 2. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyszersmind pedig a netán létező ismeretlen örökösök részére, akik ismeretlen helyen tartózkodnak, ügygondnokul dr. Zakál Lajos ügyvédet (lakik Perlakon, Zalamegye) nevezte ki.

A bíróság felhívja az ismeretlen örökösöket mint alpereseket, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatalmazott ügyvéd által jelenjenek meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyettük eljárni.

Perlak. 1917. évi március hó 7. napján.

Szabó s. k.
kir. jbiró.

967

Eladó ház!

Egy ház Polstrauban (Stelerország) a vasúti állomás közelében üzlethelyiségnek alkalmas, jutányos árban eladó!

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Direktor A. Kosi

Polstrau.

Értesítés.

Szives tudomására hozom az igen tisztelt hölgyközönségnek, hogy

Üzletemet Rákóczi-u. 20. sz. alatti lakásomon tovább folytatom.

A legdivatosabb modellek, óriási választék. Mindennemű alkításokat jutányos áron vállalom 1-5 koronáig.

Kész gyászkalapok raktáron.

A szives hölgyközönség régi pártfogását kéri:

Lukovnyákné Baldegrün Aranka.

Cs. és kir. tartalékkórház Csáktornya.

Hirdetmény.

A cs. és kir. 5-ik hadseregparancsnokság (Q. osztály) 1917. Q. 11248/L S. Ch. rendelete alapján a csáktornyai cs. és kir. tartalékkórháznál

kezelőnők irodai szolgálatra,
betegápolónők ápolási szolgálatra és
Munkásnők kórházi és egyéb szolgálatra

a következő feltételek mellett vétetnek fel:

Irodakezelőnők, kiknek németül tudniok kell, napi 6 órai munkaidő mellett hétköznapiakra, (kivéve a vasár- és egyházi ünnepnapiakat) havi 90 korona fizetést, esetleges különórakért 50 fillér díjazást kapnak.

Drágasági hozzájárulás havonként 20 korona.

Élelmet és lakást senki sem igényelhet.

Betegápolónők és pedig: **hivatásos betegápolónők**, azaz azok, akik az előírt állami vizsga letételét bizonyítvánnyal igazolják, napi 4 korona bért, természetben való étkezést és lakást kapnak a kórházban;

Segédápolónők napi 2 korona bért, mely különleges alkalmazásnál bizonyos idő muiva 3 koronára emeltetik, továbbá természetbeni étkezést és lakást a kórházban;

Munkásnők háztartószolgálatra: (munkaidő 7—12-ig, 1/2-12-ig) napi 3 koronától 3 korona 50 fillérig járó bért esetleg a kórházban lakást is.

Étkezésre azonban nincs igényök.

A pályázók körül hadi özvegyek és árvák előnyben részesülnek. A pályázók, akiknek legalább 18 éveseknek kell lenniök, egyelőre egy havi próbaidőre vétetnek fel. A kórházparancsnokság az elbocsátást ezen időn belül felmondás nélkül eszközölheti.

A felvétel, szolgálati teendők stb. felől bővebb felvilágosítás fent nevezett kórháznál nyerhető.

A kórházparancsnokság.

K. u. k. Reservespital in Csáktornya.

Kundmachung.

Auf Grund der Verordnung des K. u. k. A. K. (Q. Abt.) Q. Nr. 11248/L S. CH. von 1917. werden beim K. u. k. Reservespital in Csáktornya

Manipulantinnen für den Kanzleidienst,
Krankenpflegerinnen für den Pflegedienst und
Arbeiterinnen für den Hausdienst im Spital etc.

unter nachstehenden Bedingungen aufgenommen:

Kanzleimanipulantinnen erhalten bei einer täglichen Arbeitsleistung von 6 Stunden an allen Werktagen, ausgenommen Sonntage und kirchlich gebotene Feiertage, einen Monatsgehalt von 90 Kronen, für etwaige Ueberstunden 50 Heller pro Stunde.

Teuerungsbeitrag 2 Kronen monatlich.

Auf Kost und Unterkunft besteht kein Anspruch. Bedingung: Kenntniss der deutschen Sprache.

Krankenpflegerinnen: und zwar: **Berufskrankenpflegerinnen**, d. s. jene, die sich mit einem Zeugnis über abgelegte vorgeschriebene staatliche Prüfung ausweisen, erhalten eine tägliche Entlohnung von 4 Kronen, Naturalkost und Unterkunft im Spital,

Hilfspflegerinnen tägliche Entlohnung 2 Kronen, welche bei besonderer Verwendung nach einiger Zeit auf 3 K erhöht wird, ferner Naturalkost und Unterkunft im Spital.

Arbeiterinnen für den Hausdienst: Tägliche Entlohnung 3 bis 3 K 50 H, eventuell Unterkunft im Spital. Auf Kost besteht kein Anspruch.

Arbeitszeit von 7—12, 1/2—6.

Unter den Bewerberinnen haben die Kriegswitwen und Waisen den Vorzug. Die Bewerberinnen müssen das 18 Lebensjahr zurückgelegt haben und werden zuerst gegen eine einmonatliche Erprobung aufgenommen. Während dieser Zeit kann die Entlassung durch das Spitalkommando ohne vorherige Kündigung erfolgen.

Nähere Auskünfte über die Aufnahme, Dienstobliegenheiten, etc. werden beim vorerwähnten Reservespital erteilt.

Spitalkommando.